

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2013. május 23.

KÖZGAZDASÁGI ALAPISMERETEK (ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2013. május 23. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Fontos tudnivalók

A feladatlap összetett, amelyet a különböző feladattípusok szerint részekre bontottunk. A kidolgozásnál vegye figyelembe a feladattípushoz tartozó *dőlt betűvel* szedett tájékoztatót is! Megoldásainál kövesse a feladat utasításait! Maximális pontot csak akkor kaphat, ha minden részkérdésre válaszolt.

Kidolgozásait és válaszait a feladatlapra kell rögzítenie. Piszkozatot pótlapon készíthet.

Ha a megoldáshoz is szüksége van pótlapra, ezt jelölje meg az adott feladatnál!

Az ábrák előkészítésénél használhat ceruzát, de a végső megoldást tollal rögzítse!

A pontos ábrázolás érdekében használjon vonalzót!

A számítások elvégzéséhez szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép használható.

Munkájához sok sikert kívánunk!

I. Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok

Feleletválasztás (2 x 10 = 20 pont)

Egy-egy állítás teljessé tételéhez 4 válaszlehetőséget adunk meg, de közülük csak egy helyes. A többi változat vagy csak részigazságot tartalmaz, vagy teljesen hibás. **Válassza ki a helyes választ betűjelét, és írja a feladatok előtt lévő táblázatba a megfelelő sorszám alá!**

Figyelem! Csak egy-egy helyes választ fogadunk el. Nem egyértelmű vagy egynél több megjelölés esetén nem adunk pontot.

Elért pontszám	
-------------------	--

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

- A piac működésére általában az a jellemző, hogy
 - ha hiány van a piacon, akkor az árak nőnek.
 - ha sok a vevő, akkor kevés árut lehet eladni.
 - ha sok az áru, akkor az árak emelkednek.
 - ha magasabb lesz egy jószág ára, akkor a vevők még többet vásárolnak belőle.
- Az összhaszon és a határhaszon kapcsolatát a következő összefüggés írja le:
 - az összhaszon és a határhaszon különbsége mindig nulla.
 - ha a határhaszon nulla, akkor az összhaszon maximális.
 - ha az összhaszon negatív, akkor a határhaszon csökken.
 - Mindegyik fenti állítás érvényes.
- A munka határterméke
 - a teljes termelés és a létszám hányadosa.
 - a termelésváltozás osztva eggyel.
 - a teljes termék és a létszámváltozás hányadosa.
 - a termelésváltozás és a létszámváltozás hányadosa.
- Egy tökéletesen versenyző vállalat esetén
 - a határbevétel megegyezik a piaci árral.
 - a határköltség rövid távon állandó érték.
 - az összprofit függvény egy origóból induló egyenes.
 - az összbevételi függvénynek maximuma is van.
- Egy termelési tényező felhasználása akkor optimális, ha
 - a határköltség minimális.
 - a határtermék maximális.
 - a határköltség megegyezik a tényező-határköltséggel.
 - Egyik fenti válasz sem helyes.
- A költségvetés akkor deficites, ha
 - az állam kiadásai meghaladják a bevételeket.
 - az állam kiadásai nagyobbak, mint a transzferjövedelmek.
 - az elsődleges jövedelmek kisebbek, mint a származékos jövedelmek.
 - Egyik sem a fentiek közül.

-
7. A GNI és a GNDI közötti különbség több tényezőtől függ. Ilyen tényező például
- a) a termelőfelhasználás.
 - b) az állami áruvásárlás.
 - c) a külföldről beérkező transzferek.
 - d) az amortizáció.
8. Melyik állítás **igaz** az alábbiak közül?
- a) Az aktív népesség mindig nagyobb, mint a munkakínálat.
 - b) Az inaktív népesség és a foglalkoztatottak összege egyenlő a munkaképes lakossággal.
 - c) A foglalkoztatottak és a munkanélküliek összege az aktív népességgel megegyező nagyság.
 - d) Az aktív népesség mindig nagyobb, mint a munkaképes népesség.
9. Az adónövelés azzal a következménnyel jár, hogy a gazdaságban
- a) nő az összkereslet.
 - b) csökken a fogyasztási kereslet.
 - c) a költségvetési deficit növekszik.
 - d) a rendelkezésre álló jövedelem is növekszik.
10. Restrikciós monetáris politikáról akkor beszélünk, ha az intézkedés
- a) az árupiaci kereslet mérséklésére irányul.
 - b) a beruházás ösztönzését szolgálja.
 - c) csökkentőleg hat a kamatlábra.
 - d) Egyik fenti válasz sem helyes.

II. Szöveges (kifejtendő) feladatok

Elért pontszám	
-------------------	--

1. Igaz-hamis állítások (12 pont)

Az alábbiakban felsorolt megállapításokról el kell döntenie, hogy igazak vagy hamisak. Kérjük, hogy az állítások elé írt I (igaz), illetve H (hamis) betűvel jelezze döntését! Áthúzott betűjeleket vagy nem egyértelmű jelöléseket nem fogadunk el.

FIGYELEM! VÁLASZÁT INDOKOLNIA IS KELL. Minden helyes indoklás 1 pontot ér.

1. Azonos keresleti- és költségviszonyok feltételezése mellett egy monopólium a tökéletesen versenyző piachoz képest többet termel, és ezért magasabb az eladási ára is.

2 pont	
--------	--

2. Ha a megélhetési költségek nőnek, a munkavállaló hajlandó ugyanakkora órabér mellett több munkát vállalni.

2 pont	
--------	--

3. A közjavakra az a jellemző, hogy akadálytalanul, fizetés nélkül is fogyaszthatók.

2 pont	
--------	--

4. A GNDI a bruttó nemzeti rendelkezésre álló jövedelem mérőszáma, ezért nem tartalmazza az amortizációt.

2 pont	
--------	--

5. A keresletösztönző gazdaságpolitika alkalmazása azzal a veszéllyel járhat, hogy az infláció növekszik.

2 pont	
--------	--

6. A komparatív előnyökön alapuló kereskedelem hatására a munkamegosztásban részt vevő országokban bővülnek a fogyasztási lehetőségek.

2 pont	
--------	--

2. Definíciók (8 pont)

Elért pontszám	
-------------------	--

Írja le röviden a felsorolt fogalmak, illetve gazdasági jelenségek meghatározását vagy értelmezését!

A) Importfüggvény:

2 pont	
--------	--

B) Nemzetközi fizetési mérleg:

2 pont	
--------	--

C) Rögzített valutaárfolyam:

2 pont	
--------	--

D) Euró:

2 pont	
--------	--

3. Kifejtős kérdés (8 pont)

Írjon szöveges választ, amelyben megnevezi, vagy felsorolja és részletesen ismerteti a legfontosabb összefüggéseket! Munkája során törekedjen a világos és áttekinthető közlésre! A kérdés iránymutatása szerint tagolja vagy csoportosítsa és emelje ki a legfontosabb gondolatokat! A válasz során képleteket írhat fel, vagy készíthet grafikus ábrákat is.

Elért pontszám	
-------------------	--

Mutassa be a földpiac sajátosságait! Elemezze a bérleti díj nagyságát befolyásoló tényezőket! Készítse el a földpiac grafikus ábráját, és magyarázza meg, hogy miért sajátosak ezek a függvények!

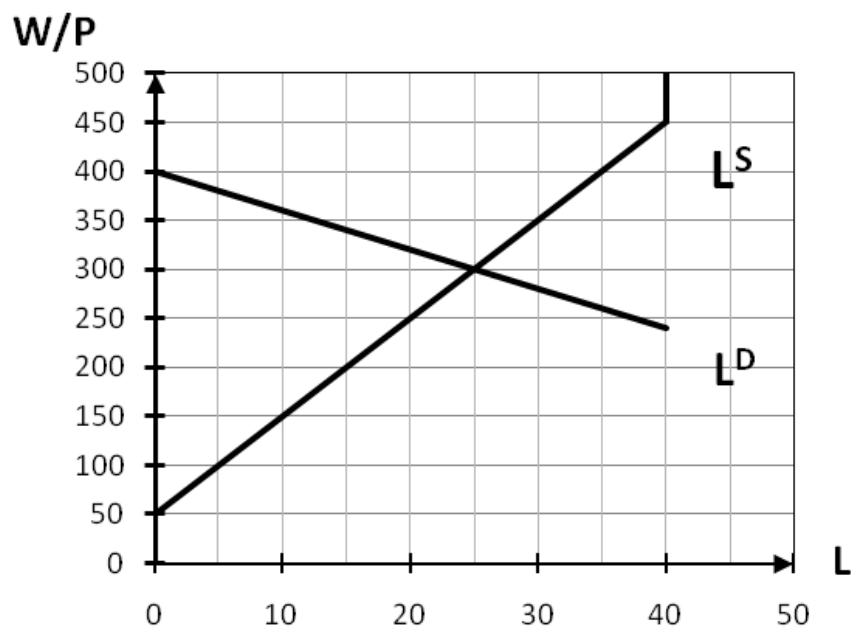
4. Kiegészítés (6 pont)

Elért
pontszám

A feladathoz tartozó ábra adatai és a munkapiac összefüggései alapján kell eldöntenie, hogy a számozott állítások közül melyik igaz, és melyik hamis.

Az alábbi ábra egy makrogazdaság munkapiacát ábrázolja. Az ábra segítségével a különböző reálbér és a hozzá tartozó foglalkoztatási adatok is leolvashatók. A feladat megoldása során ilyen állításokat kell ellenőriznie és minősítenie. Tudjuk, hogy az ábrán megjelölt reálbér értékek ezer forintot jelentenek, a létszámadatok millió főben értendők. (A megoldásnak nem része az ábra kiegészítése, de ez segíthet a válasz megkeresésében.)

Az ábra adatainak felhasználásával döntse el az alábbi állításokról, hogy melyik igaz, és melyik hamis! Írja a megfelelő választ az alábbi táblázatba!

Sorszám	Állítások	Igaz-Hamis
<i>Példa</i>	<i>A munkakínálat maximális értékét a 300 ezer forintos reálbér mellett érné el.</i>	<i>Hamis</i>
4.1.	200 ezer forint reálbér mellett a munkakereslet 15 millió fő.	
4.2.	A minimális bér a gazdaságban 50 ezer forint.	
4.3.	Munkanélküliség akkor áll fenn, ha a reálbér kisebb, mint 300 ezer forint.	
4.4.	Ha a reálbér 350 ezer lenne, a foglalkoztatás a munkakereslet szerint alakulna.	
4.5.	Az aktív népesség száma 40 millió fő.	
4.6.	A foglalkoztatás maximális értéke 20 millió főben határozható meg.	

5. Párosítás (6 pont)

Elért pontszám	
-------------------	--

Az alább felsorolt állítások több csoportba sorolhatók, ezért a hozzárendelésnél háromféle lehetőséget adtunk meg. Végezze el a párosítást és töltsse ki a táblázatot!

Az alábbiakban egy képzeletbeli kft. pénzügyi terveit ismerhetjük meg. Az információk birtokában a vállalkozás költségeit elemezni kell aszerint, hogy jár-e pénzmozgással vagy sem, majd az egyes pénzügyi tételeket be kell sorolni a megadott csoportok valamelyikébe. Egy csoporthoz több állítás is tartozhat, ezért egy oszlopba több szám is beírható, és maradhatnak üres oszlopok is.

A táblázat kitöltése után egy kiválasztott esetre indoklást kell írnia.

A pénzügyi terv adatai

Példa:

- 0) Az üzemeléshez szükséges anyagi kiadásokat (rezsi, irodaszer, benzin, stb.) a tervezet összesítve egy naptári évre határozza meg.*
- 1) A kft. saját forrásból 5 000 000 forintot fordítana a cégalapítás költségeinek fedezetére és a szolgáltatás technikai berendezéseinek megvásárlására.
- 2) A tevékenységhez bérelnie kell egy helyiséget, és a bérleti díjat havonta fogják fizetni.
- 3) Foglalkoztatni kell egy irodavezető titkárnőt, akinek a kialakított munkabérét havonta fizetik.
- 4) A szolgáltatást a kft. előfizetői rendszerben nyújtja, az előfizetők pedig havi díjként 4000 forintot fizetnek.
- 5) A gépek elhasználódási idejét három évben határozták meg, az éves amortizáció ennek arányos összege.
- 6) A piaci kamatláb 8 százalék, és a befektetett tőke ennyivel kamatoztatható lenne.

Csoportok	A	B	C
	Explicit költség	Implicit költség	Egyik sem
Állítások	0)		

Indokolja meg a 6) kérdésre adott válaszát!

III. Számítást, ábrázolást igénylő feladatok

A számítási feladatoknál az egyes részkérdéseknél megfogalmazott utasítás szerint járjon el: végezze el a szükséges számításokat, vagy készítse el a feltételekhez illeszkedő ábrákat, és jelölje meg válaszait a feladatban szereplő rész kérdés sorszámával! A teljes pontszám megszerzése érdekében minden rész kérdésre pontosan kell válaszolnia.

6. feladat (9 pont)

Elért pontszám	
----------------	--

Egy kiskereskedő kétféle gyümölcslevet forgalmaz: narancsitalt és körteitalt. Jelenleg hetente **6000** doboz narancsitalt és **6500** doboz körteitalt ad el. A forgalom növelése érdekében a kereskedő a narancsitalra akciós árat hirdetett meg, ezért **240 forintról 200 forintra** csökkentette az árát, a körteital ára változatlan, azaz **280** forint maradt. Az árváltozás következtében a narancsitalból az eladott mennyiség heti **7800** dobozra növekedett, miközben a körteitalból eladott mennyiség **6100** darabra csökkent.

- 6.1.** Számítsa ki a narancsital árrugalmassági mérőszámát, és értékelje az eredményt!
- 6.2.** Számítsa ki a körteital kereszt-árrugalmasságát, és értékelje az eredményt!
- 6.3.** A kiskereskedő **32 000** forintot költött reklámozásra az akció sikere érdekében. Sikeres volt-e számára az árcsökkentési akció, ha az elveszett árbevételt is költségként vesszük figyelembe? Számítsa ki a kiskereskedő profitjának változását, és értékelje az akció sikerét!

a 6. feladat megoldásának folytatása

7. feladat (11 pont)

Elért pontszám	
-------------------	--

A következő táblázat egy profitmaximalizáló vállalat néhány termelési és költségadatát tartalmazza.

Q	FC	VC	TC	MC	AVC	AC
0			2 400			
10					520	
20			10 400			
30					520	
40						670
50				1 000		
60				1 120		

7.1. Töltse ki a táblázat hiányzó adatait!

7.2. Tegyük fel, hogy ez a vállalat egy tökéletesen versenyző piacon értékesíti termékeit, ahol a termék jelenlegi piaci ára **1000 forint/darab**. Határozza meg a táblázat adatait felhasználva, hogy mennyit kínál a piacon eladásra a vállalat, ha a profitját maximalizálja! Indokolja választát!

7.3. Számítsa ki az előbbi pontban kiszámított termelés mellett a vállalat profitját!

7.4. Tegyük fel, hogy a piaci ár és a kereslet visszaesése miatt a vállalat már csak 760 forintos áron tud eladni. Lehet-e ez a **760 forint** olyan ár, amely mellett már be kell zárni az üzemet? Akár igen, akár nem, számítással indokolja meg választát!

8. feladat (4 x 2 = 8 pont)

Elért pontszám	
-------------------	--

Egy háromszereplős makrogazdaság modelljének néhány ismert adata a következő:

A háztartásoknak kifizetett munkabér nagysága **9 800**, a beruházások értéke **3 000**, a háztartási megtakarítások értéke **2 400**, a vállalat megtakarítása **2 000** a háztartásnak juttatott transzfer **1 300**, vállalati transzfer nincs, a kormányzati vásárlás **4 000**, a háztartás által fizetett adó **3 200**.

Számítsa ki a megadott adatok alapján

- 8.1.** az állami megtakarítások értékét,
- 8.2.** a vállalati adó nagyságát,
- 8.3.** a fogyasztás nagyságát,
- 8.4.** és a gazdaság bruttó jövedelmét!

9. feladat (12 pont)

Elért pontszám	
-------------------	--

A gazdaság pénzpiacáról a következő információk ismertek:

- a pénzkeresleti függvény egyenlete: $M^D = 590 + 0,55 \cdot Y - 80 \cdot i$,
- a nominális pénzkínálat $M^S = 16\,000$,
- az árszínvonal $P = 5$ és változatlannak tekintjük,
- a kamatláb 10% (*A függvényekben a kamatláb százalékos értékével kell számolni, azaz $i = 10$ a jelen esetben*)

9.1. Jellemezze a pénzpiac jelenlegi helyzetét, és számszerűen határozza meg a túlkereslet vagy túlkínálat mértékét, ha a jövedelem $Y = 7\,000$!

9.2. Számítsa ki, hogy mekkora jövedelem biztosítaná a pénzpiaci egyensúlyt változatlan kamatláb mellett!

9.3. Tegyük fel, hogy a jegybank a pénzpiaci egyensúly helyreállítása érdekében monetáris intézkedéseket tesz, és így a nominális pénzmennyiség **16 800**-ra változik. Ez a változás érinti a kamatlábat és az árupiac helyzetét is. A gazdasági kölcsönhatások és további jegybanki tevékenység eredményeként mindkét piacon új egyensúlyi helyzet alakult ki.

Számítsa ki az új egyensúlyi jövedelmet és a kamatlábat, ha az árupiaci kereslet tényezőit az alábbi függvények határozzák meg:

- fogyasztási függvény: $C(Y) = 80 + 0,8Y$,
- beruházási keresleti függvény: $I(i) = 1480 - 40 \cdot i$!

a 9. feladat megoldásának folytatása

témakör	a feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám	a témakör maximális pontszáma	a témakör elért pontszáma
Választásos, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Feleletválasztós 1–10.	20		20	
Szöveges (kifejtendő) feladatok	1. Igaz-hamis állítások	12		40	
	2. Definíciók	8			
	3. Kifejtős kérdés	8			
	4. Kiegészítés	6			
	5. Párosítás	6			
Számítást, ábrázolást igénylő feladatok	6. feladat	9		40	
	7. feladat	11			
	8. feladat	8			
	9. feladat	12			
Az írásbeli vizsgarész pontszáma				100	

javító tanár

Dátum:

	pontszáma egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok		
Szöveges (kifejtendő) feladatok		
Számítást, ábrázolást igénylő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: